



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 125/06-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. júla 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť PhDr. V. T., bytom B., zastúpenej advokátkou Mgr. R. Z., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 164/01 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 164/01 p o r u š i l základné právo PhDr. V. T., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 164/01 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. PhDr. V. T. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. PhDr. V. T. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 682 Sk (slovom osemtisícšesťstoosemdesiatdva slovenských korún), ktorú je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne Mgr. R. Z., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. marca 2006 doručená sťažnosť PhDr. V. T., bytom B. (ďalej len sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou Mgr. R. Z., B., ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 164/01.

2. Sťažovateľka okrem vyslovenia porušenia základného práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru žiadala, aby jej ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 200 000 Sk a uložil krajskému súdu povinnosť náhrady trov jej právneho zastúpenia.

3. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 18. júna 2001 podala žiadosť o invalidný dôchodok. S. 13. júla 2001 jej návrh zamietla. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 23 S 164/01-43 z 2. apríla 2003 rozhodnutie Sociálnej poisťovne potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej

republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na základe odvolania sťažovateľky uznesením sp. zn. 2 So 146/02-51 z 22. septembra 2003 prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Uvedený postup krajského súdu považuje sťažovateľka za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru sťažovateľky «*Pri rozhodovaní o priznaní invalidného dôchodku nejde o právne zložitú vec, nakoľko kritériá sú presne vymedzené v zákone číslo 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení platnom ku dňu podania žiadosti o priznanie invalidného dôchodku. Faktická zložitost' vecí je daná zhodnotením zdravotného stavu sťažovateľky. Krajský súd v Bratislave túto zložitost' odstraňoval tým, že ustanovil znalca MUDr. P. Z dôvodov, ktoré vo svojom rozsudku nevysvetlil, však znalecký posudok neakceptoval. Rovnako situáciu hodnotil aj Najvyšší súd SR. Z uvedeného vyplýva, že odporca nevykonáva úkony, ktoré by smerovali k odstráneniu faktickej zložitosti veci a tento postup nie je v súlade s článkom 48 odsek 2 Ústavy SR. Účastníčka konania sa dostavila na pojednávania, na ktoré bola predvolaná a poskytla súdu maximálnu možnú súčinnosť.*

Pri uplatňovaní vyššie uvedených kritérií je potrebné mať na zreteli aj povahu veci, keďže stav neistoty ohľadne priznania invalidného dôchodku, závažne ovplyvňuje zabezpečovanie životných potrieb účastníka konania. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že dĺžku konania je potrebné posudzovať s ohľadom na skutočnosť, čo je pre účastníka konania „v stávke“. Judikatúra ESLP zaradila medzi veci, ktoré je potrebné vyriešiť v čo najkratšom čase, aj spory ohľadne dôchodkového zabezpečenia. Týmto sporom sa musí venovať mimoriadna starostlivosť, pretože akékoľvek procesné omeškanie v takejto veci môže mať za následok neodstrániteľné negatívne účinky».

Sťažovateľka ďalej uviedla, že pre ňu je „...rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave veľmi dôležité, pretože ide o jediný zdroj príjmu. V súčasnosti bez svojho zavinenia poberá iba sociálny dôchodok vo výške približne 4.000,- Sk. Z tohto príjmu nedokáže financovať ani základné životné potreby. Bez finančnej a materiálnej pomoci svojich príbuzných by si nedokázala zabezpečiť dôstojnú existenciu“.

4. Ústavný súd 5. apríla 2006 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie uznesením č. k. I. ÚS 125/06-8.

5. Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, lebo vzhľadom na charakter veci nemožno od ústneho pojednávania očakávať jej ďalšie objasnenie.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania a spisu krajského súdu sp. zn. 23 S 164/01 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

A

Krajskému súdu bola 18. septembra 2001 S., ústredím v B. (ďalej len „odporkyňa“) predložená žiadosť sťažovateľky z 21. augusta 2001 na preskúmanie jej rozhodnutia z 13. júla 2001 č. 555 919 6071, ktorým bola zamietnutá sťažovateľkina žiadosť o invalidný dôchodok.

Krajský súd 29. októbra 2001 stanovil termín pojednávania na 14. november 2001.

Na tomto pojednávaní (konanom za prítomnosti sťažovateľky, jej sestry a právnej zástupkyne odporkyne) bola vypočutá sťažovateľka a jej sestra ohľadom okolností vzniku jej psychiatrického ochorenia a pracovnej aktivity. Pojednávanie bolo odročené za účelom „prehodnotenia“ dátumu vzniku invalidity sťažovateľky odvolacou posudkovou komisiou, ktorej bol súdny spis predložený 20. novembra 2001. Zápisnica z rokovania odvolacej posudkovej komisie bola predložená krajskému súdu 21. februára 2002.

Krajský súd 5. marca 2002 stanovil termín pojednávania na 20. marec 2002. Na tomto pojednávaní (za prítomnosti sťažovateľky, jej sestry a právneho zástupcu odporkyne) bol zverejnený výsledok prehodnotenia zistený odvolacou posudkovou komisiou a pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom vykonania znaleckého

dokazovania znalcom psychiatrom ohľadom dátumu vzniku invalidity sťažovateľky. Uznesením z 21. marca 2002 bol za znalca ustanovený MUDr. V. P.

Znalecký posudok bol 8. júla 2002 predložený krajskému súdu. Znalcovské bolo znalcovi priznané uznesením z 11. júla 2002.

Krajský súd 28. augusta 2002 vyzval odporkyňa na zaujatie stanoviska k znaleckému posudku. Stanovisko bolo predložené krajskému súdu 24. septembra 2002 s návrhom na vypracovanie „objektívneho“ posudku, za ktorý považuje odporkyňa ústavný posudok Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v B. (ďalej len „lekárska fakulta“).

Krajský súd 18. novembra 2002 stanovil termín pojednávania na 4. december 2002.

Na tomto pojednávaní konanom za prítomnosti sestry sťažovateľky, (ktorá bola v tom čase chorá), právneho zástupcu odporkyne a znalca bol vypočutý znalec, ktorý trval na výsledkoch svojho znaleckého dokazovania. Podľa jeho názoru *„pokiaľ posudkové komisie navrhujú ústavný posudok Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v B., je to len natahovanie času a posudok nič nového nemôže priniesť“*. Z uvedeného dôvodu krajský súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že požiada odvolaciu posudkovú komisiu o *„prehodnotenie svojho posúdenia vzhľadom na výpoveď znalca“*. Súdny spis bol doručený komisii 11. decembra 2002

Krajskému súdu bolo 25. februára 2003 predložené stanovisko odvolacej posudkovej komisie z 20. februára 2003, ktorá zotrvala na svojom pôvodnom stanovisku.

Krajský súd 12. marca 2003 stanovil termín pojednávania na 2. apríl 2003.

Na tomto pojednávaní konanom za prítomnosti sťažovateľky a odporkyne bolo oboznámené stanovisko odvolacej posudkovej komisie z 20. februára 2003. Krajský súd rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu z 13. júla 2001.

Rozsudok krajského súdu č. k. 23 S 164/04/555 919 6071 napadla sťažovateľka 19. mája 2003 odvolaním, ktoré bolo 27. mája 2003 doručené odporkyni na vypracovanie stanoviska (stanovisko bolo predložené krajskému súdu 11. júna 2003.)

Súdny spis sp. zn. 23 S 164/01 bol predložený najvyššiemu súdu 12. júna 2003.

Krajskému súdu bolo 22. septembra 2003 doručené uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 So 146/02-51 zo 4. septembra 2003, ktorým bol rozsudok krajského súdu zrušený a vec mu vrátená na ďalšie konanie (*„Napadnutý rozsudok krajského súdu je pre jeho neúplnosť a nezrozumiteľnosť nepreskúmateľný.“*).

Krajský súd uznesením zo 6. októbra 2003 nariadil znalecké dokazovanie lekárskou fakultou. Uznesenie bolo doručené dekanátu lekárskej fakulty 15. októbra 2003 s tým, aby oznámil, kto znalecký posudok vypracuje.

Krajský súd 5. novembra 2003 urgoval podanie informácie od lekárskej fakulty a požiadal sťažovateľku, aby predložila splnomocnenie pre svoju sestru na jej zastupovanie.

Lekárska fakulta 4. decembra 2003 oznámila, že posudok vypracuje prednosta Psychiatrickej kliniky lekárskej fakulty doc. MUDr. V. N., CSc.

Krajský súd 15. decembra 2003 požiadal odporkyňu o predloženie spisu.

Krajský súd (po viacerých neúspešných pokusoch) doručil 16. januára 2004 uznesenie najvyššieho súdu a uznesenie o vymenovaní znalca sťažovateľke.

Súdny spis bol 15. júla 2004 doručený prednostovi psychiatrickej kliniky, ktorý ho 28. júla 2004 vrátil späť s tým, že sťažovateľka *„ležala na našej klinike, stanovili sme jej diagnózu a navrhli dôchodok. Nedá sa očakávať, že by klinika bezdôvodne revidovala svoje vlastné rozhodnutia a pri tom mala diametrálne iný názor ako znalec MUDr. P., ktorý naše nálezy potvrdil“*.

Podľa úradného záznamu z 15. októbra 2004 *„v zozname znalcov sa neuvádza žiadny lekársky ústav zaoberajúci sa psychiatrickou činnosťou“*.

Odporca 11. apríla 2005 žiadal o podanie informácie *„v akom štádiu konania sa predmetná vec nachádza“*.

Sťažovateľka 9. mája 2005 urgovala pokračovanie v konaní.

Krajský súd 14. júla 2005 požiadal lekársku fakultu o oznámenie iného jej pracoviska, ktoré by mohlo vykonať znalecké dokazovanie.

Lekárska fakulta 15. augusta 2005 oznámila, že má *„iba jednu psychiatrickú kliniku. Nemôže určiť iné pracovisko ...“*.

Krajský súd uznesením z 9. mája 2006 ustanovil za znalca *„Fakultnú nemocnicu s poliklinikou B., pracovisko P.“* (uznesenie ešte nebolo v čase predloženia súdneho spisu ústavnému súdu 1. júna 2006 expedované účastníkom konania).

B

K sťažnosti pripojila sťažovateľka uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 So 146/02-51 zo 4. septembra 2003, z odôvodnenia ktorého považoval ústavný súd za dôležité citovať: „(...) Potvrdenie rozhodnutia odporkyne odôvodnil len tým, že po zhodnotení všetkých okolností došiel k záveru, že aj keby dátum invalidity bol o 4 roky skôr, navrhovateľka by podmienku potrebnej doby zamestnania nespĺnila. Iné dôvody, pre ktoré prvostupňový súd rozhodol tak, ale ani vyhodnotenie vykonaného dokazovania, odôvodnenie jeho rozsudku neobsahuje a nenachádza sa v ňom ani jednoznačné stanovisko k tomu, ktorý z dvoch uvádzaných dátumov vzniku invalidity navrhovateľky, považuje prvostupňový súd za preukázaný. Ak by týmto dátumom mal byť 1. 8. 1999, uvádzaný v potvrdenom rozhodnutí odporkyne, potom chýba odôvodnenie toho, prečo nebol uznaný za správny dátum vzniku invalidity uvádzaný znalcom. Prvostupňový súd podrobnejšie neobjasnil ani svoje tvrdenie, že aj keby dátum invalidity bol o 4 roky skôr, navrhovateľka by ani tak nespĺnila podmienku doby zamestnania, lebo neuviedol, ako došiel práve k tomuto počtu rokov a od ktorého dátumu by mali byť počítané dozadu.

Odvolací súd na základe uvedeného došiel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je pre jeho neúplnosť a nezrozumiteľnosť nepreskúmateľný. Prvostupňový súd pochybil aj v tom, že navrhovateľke nedoručil rovnopis posudku znalca, preto sa nemohla vyjadriť k jeho obsahu. Odvolací súd poukazuje aj na ďalšie procesné pochybenia prvostupňového súdu, a to najmä na skutočnosť, že keď znalec a posudková komisia určovali odlišne dátumy vzniku invalidity navrhovateľky, bolo na prvostupňovom súde, aby sa pokúsil odstrániť existujúci rozpor výsluchom (konfrontáciou) súdneho znalca a povereného člena posudkovej komisie a to na pojednávaní súdu. Ak by ani tento postup nevedol k zjednoteniu stanovísk, bolo potrebné zväziť vykonanie ďalšieho dokazovania, napr. i uvádzaným lekárskeym ústavom. Bez povšimnutia nemalo ostať ani posúdenie toho, či by navrhovateľke, vzhľadom na veľmi závažné zhoršenia jej zdravotného stavu, nemal byť na ochranu práv a zastupovanie v súdnom konaní ustanovený opatrovník alebo zástupca (§29 a 30 OSP).

Odvolací súd z týchto dôvodov napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov celého konania (§ 224 ods. 3 OSP).

K právnej argumentácii, ktorou posudková komisia č. II odôvodňovala vznik invalidity navrhovateľky od 1. 8. 1999, ku ktorej prvostupňový súd svoje stanovisko nezaujal, ktorá ale mohla ovplyvniť jeho rozhodnutie, odvolací súd potrebuje uviesť, že do kompetencii posudkových komisií patri iba posudzovanie zdravotného stavu občana. V danej veci sa komisia mala vyjadriť len k tomu, či uznáva navrhovateľku za invalidnú a určiť dátum vzniku invalidity. Stanovenie dátumu vzniku invalidity do minulosti nie je obmedzené právnym predpisom. Pre určenie počiatku invalidity navrhovateľky je rozhodujúce zistenie toho, kedy došlo k dlhodobu nepriaznivému zhoršeniu zdravotného stavu, vykazujúcemu znaky invalidity uvedené v § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Posudkovou komisiou uvádzaná 3 ročná lehota nie je lehotou, ktorá by obmedzovala uznanie dlhšie trvajúcej invalidity, ale lehotou na uplatnenie nároku na výplatu dávky (§ 97 cit. zákona). O nároku na výplatu dávky posudkové komisie nerozhodujú. Lebo rozhodovanie o dávkach patri do právomoci odporkyne. O uvedenom by však posudkové komisie mala poučiť odporkyňa. (...)“

III.

1. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 164/01 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietáhov (...)“, resp. práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...)“.

2. Predsedníčka krajského súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 3305/06 z 24. mája 2006 uviedla: „ (...) Sťažnosť bola predložená na vyjadrenie prostredníctvom predsedu správneho kolégia zákonnej sudkyňi, ktorá vo svojom stanovisku uviedla, že spis prevzala v marci 2004. Zároveň uviedla, že ustanovený znalec jej vrátil spis s odôvodnením, že

nemôže vypracovať znalecký posudok z dôvodu porušenia objektívnosti, pretože sťažovateľka bola na ich klinike hospitalizovaná a liečená. Uvádza oznámenie dekana LF UK, že ich fakulta má iba jednu psychiatrickú kliniku. Ani toho času nie je zapísaný v odbore zdravotníctvo, odvetví psychiatria, žiadny znalecký ústav. Podľa vyjadrenia zákonnej sudkyne je jedinou možnosťou na získanie znaleckého posudku, podľa rozhodnutia NS SR, ustanovenie znalca a to je Fakultná nemocnica s poliklinikou v B., pracovisko P., ktorá bola už spomenutým uznesením ustanovená za znalca s povinnosťou vypracovania znaleckého posudku. V prípade, že tento ustanovený znalec nebude môcť z akejkoľvek príčiny znalecký posudok vypracovať, bude treba ustanoviť za znalca fyzickú osobu, čo by bolo v rozpore s rozhodnutím NS SR, ktorého názor je pre súd záväzný. Sudkyňa ďalej uvádza, že nie je možné vo veci konať systematicky aj z dôvodu vysokého nápadu a jej vysokej preťažnosti. Na vyššie uvedený problém už viackrát, podľa zákona §30 ods. 4 zákona č. 385/00 Z. z. o sudcoch a prísediach, upozorňovala.

Na základe uvedeného mám za to, že k sťažnosťou napadnutej situácii došlo predovšetkým v dôsledku objektívnych dôvodov vyplývajúcich z vysokého nápadu vecí do príslušného súdneho oddelenia a ťažkosťami súvisiacimi s otázkou ustanovenia znalca podľa vysloveného právneho názoru Najvyššieho súdu SR. (...)“

3. Sťažovateľka v stanovisku zo 14. júna 2006 prostredníctvom svojej právnej zástupkyne k vyjadreniu krajského súdu uviedla: „(...) Právna vec sťažovateľky napadla na Krajský súd v Bratislave dňa 18. 9 2001. K rozhodnutiu vo veci samej došlo dňa 2. 4. 2003 a spis sa vrátil z odvolacieho konania koncom septembra roku 2003. Od tohto dátumu došlo v uvedenom prípade k neodôvodneným prieťahom v konaní.

Ustanovený znalec dňa 27. 7. 2004 oznámil, že nemôže z objektívnych dôvodov vypracovať znalecký posudok. Krajský súd vo veci takmer rok nekonal a až 14. 7. 2005 vyzval znalecký ústav na zaujatie stanoviska vo veci vypracovania znaleckého posudku. Uznesenie o ustanovení znalca bolo vypracované až o takmer ďalší rok a to 9. 5.2006. Opätovne išlo o neodôvodnený prieťah v súdnom konaní. (...)

Sťažovateľka nemôže súhlasiť s tvrdením, že k situácii došlo predovšetkým s objektívnych dôvodov a to kvôli vysokému nápadu vecí do príslušného súdneho oddelenia a ťažkosťami súvisiacimi s ustanovením znalca. Ako už Ústavný súd SR mnohokrát

judikoval, riešenie veľkej záťaže sudcov je na vedení príslušného súdu a nemôže to ospravedlňovať neprimeranú dĺžku súdneho konania. (...)

Stanovenie znalca je plne v kompetencii a zodpovednosti súdu a to v zmysle §-u 127 odsek 1 zákona číslo 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v platnom znení. Súd mohol ako znalecký ústav ustanoviť aj iné lekárske fakulty napríklad v M. alebo v K. Z uvedeného vyplýva, že ťažkosti súvisiace s ustanovením znalca sú subjektívnymi ťažkosťami na strane súdu a ide o procesný nedostatok v konaní. (...)

S poukazom na uvedené skutočnosti máme za to, že došlo k porušeniu sťažovateľkinho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a preto žiadame, aby Ústavný súd SR rozhodol v zmysle nami formulovaného žalobného petitu. “

4. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

4.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je konanie o priznaní invalidného dôchodku, ktoré sa začalo 18. septembra 2001 a dosiaľ (skoro po piatich rokoch) nie je právoplatne rozhodnuté.

4.2 Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd bral do úvahy aj v posudzovanom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné) relevantnú pre rozhodnutie. Na základe týchto hľadísk predmetné konanie nehodnotil ako právne a ani skutkovo zložité, ktorého doterajšia dĺžka by bola zásadne ovplyvnená, resp. závislá výlučne od zložitosti veci.

4.3 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú okolnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená v neprospech sťažovateľky pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priesťahom.

4.4 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné priesťahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov.

4.4.A Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že konanie v posudzovanej veci od jej nápadu 18. septembra 2001 trvá dosiaľ bez jej právoplatného rozhodnutia už skoro 5 rokov. Túto dobu vzhľadom na predmet konania pred krajským súdom (konanie o priznaní invalidného dôchodku), jeho význam pre sťažovateľku, ako aj skutkové zistenia vyplývajúce zo súdneho spisu sp. zn. 23 S 164/01 považuje ústavný súd v danom prípade za neprimerane dlhú.

4.4.B V postupe krajského súdu v predmetnej veci zistil ústavný súd nečinnosť v období od 4. decembra 2003 (informácia z lekárskej fakulty) do 15. júla 2004 (doručenie súdneho spisu), t. j. v trvaní vyše sedem mesiacov, od 28. júla 2004 (vrátenie súdneho spisu) do 14. júla 2005 (výzva lekárskej fakulte), t. j. v trvaní vyše 11 mesiacov, a od 15. augusta 2005 (informácia lekárskej fakulty) do 9. mája 2006 (ustanovenie znalca), t. j. v trvaní vyše ôsmich mesiacov, spolu v trvaní vyše 28 mesiacov (t. j. vyše 2 rokov).

Na základe skutočností uvedených v bodoch 4.4.A a 4.4.B tejto časti odôvodnenia ústavný súd kvalifikuje doterajší postup krajského súdu v posudzovanom konaní ako postup

nesmerujúci k urýchlenému odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka počas doterajšieho priebehu konania (o priznanie invalidného dôchodku) nachádza. Ústavný súd konštatuje, že v predmetnom konaní došlo k prieťahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou ani správaním účastníkov konania, ale postupom krajského súdu.

Podľa názoru ústavného súdu občianske súdne konanie, ktoré bez právoplatného rozhodnutia súdu trvá (vzhľadom na predmet konania na krajskom súde) tak dlho, ako je to v danej veci, je potrebné považovať za konanie nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Táto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutých osôb do tej miery, že sa ich právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (napr. I. ÚS 66/03).

4.5 Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

5. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd (aj keď o to sťažovateľka výslovne nepožiadala) vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal krajskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

6. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

6.1 „Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd (...) koná neúmerne dlho“, a tým porušuje ňou označené základné právo, sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk.

6.2 Vzhľadom na okolnosti danej veci (najmä na jej predmet a význam pre sťažovateľku) ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri body 4.1 až 4.4 tejto časti), ako aj na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľku považuje za primerané v sume 50 000 Sk.

6.3 Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 2. marca 2006 a vyjadrenie zo 14. júna 2006. Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. 1/6 z výpočtového základu 13 381 Sk) je 2 730 Sk, čo predstavuje spolu s režijným paušálom 164 Sk sumu 2 894 Sk. Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje spolu sumu (za tri úkony právnych služieb) 8 682 Sk.

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2006